

Umelecké dielo ako výstup evidencie umeleckej činnosti

Evidovať umelecké dielo je nepochopenie fungovania umeleckej scény, minimálne vo výtvarnom umení. Umelecké dielo nadobúda hodnotu vystavovaním v priebehu času a do renomovaných inštitúcií sa dostáva spravidla po niekoľkých mesiacoch až rokoch a predchádzajú tomu vystavovania menej významných inštitúciách. Založiť register na prvom zverejnení je úplne zavádzajúce pre všetky ukazovatele úspešnosti umelca.

Z toho plynú ďalšie nefunkčné ukazovatele aktuálneho registra. Nové intermediálne formy sa veľmi náročne do existujúcich formulárov zapisujú. Spravidla si to vyžaduje konzultáciu s CVTI, kam konkrétne dielo zapísať. Rozhodovanie trvá niekoľko dní, čo celý proces vytvárania jedného záznamu predĺži o dni. V priebehu roka sme preto vystavení zdĺhavým konzultáciám s CVTI, kde sa za pochodu upravujú spôsoby registrácie diel.

Stav riešenia: Konzultácia

Spôsob evidencie na základe umeleckého diela vychádza z Vyhlášky č. 397/2020 Z. z. (ďalej ako vyhláška) §4 ods. 1: Predmetom evidencie umeleckej činnosti je verejne dostupné umelecké dielo alebo umelecký výkon v druhoch umeleckej činnosti. Evidencie prvého zverejnenia na základe vyhlášky §6 ods. 1, podľa ktorého sa k jednému výstupu umeleckej činnosti vytvára jeden záznam pre všetky fyzické osoby bez ohľadu na pracovisko a autorskú rolu podľa odseku 3 a zároveň sa ďalšie zverejnenia pripisujú k evidovanému výstupu umeleckej činnosti.

Vzhľadom na premenlivosť a variabilitu umenia ako takého, rôzne konzultácie, najmä pre nové, intermediálne a „medzidruhové“ či „neštandardné“ budú nevyhnutné a nezávislé na vyhláške, metodike alebo technickom riešení.

Pri postavení registra na umeleckom diele a jeho prvom zverejnení navyše dochádza k neodbornému rozhodovaniu zo strany CVTI, že dielo nie je prvým zverejnením. A to v dôsledku toho, že CVTI nie je schopné posúdiť, keď ide o variáciu diela. Čo je napríklad pri šperkoch bežné. Napriek tomu, že sme niekoľkokrát požadovali, aby v tomto smere rozhodlo OHO, CVTI to odmietlo a výstupy zostali bez dotácie. Potrebujeme zaviesť také opatrenie, aby sa toto neopakovalo.

(príklad Jana Machatová - 2022 - Portrait of a Lady 11 ID 1050005)

Stav riešenia: Konzultácia

Dátum zverejnenia, resp. skutočnosť, či ide o prvé zverejnenie je formálny parameter, ktorý je v kompetencii posúdenia CVTI SR. Nejde o umeleckú hodnotu ale objektívny fakt, kedy bol výstup umeleckej činnosti zverejnený. V prípade, ak CVTI SR zistí, že výstup umeleckej činnosti už bol raz zverejnený (a v mnohých prípadoch duplicitne evidovaný), nie je nutné hodnotenie OHO.

Od roku 2025 bol zavedený postup, že ak vysoká škola nesúhlasí s formálnym posúdením CVTI SR, záležitosť preverí OHO. Uvedený prípad je z roku 2022, kedy tento postup ešte nebol zavedený. Každopádne, záznam s ID 1050005 je riadne evidovaný, vykázaný a zverifikovaný. Má priznanú štátnu dotáciu aj časovú uzávierku, čiže patrí do vykazovacieho obdobia (konkrétne 2023). Nikdy mu nebola zmenená kategória, príznak štátnej dotácie ani mu nebol pridaný návrh na úpravu. V ostatných prípadoch šperkovej tvorby boli pridané do záznamov linky na predchádzajúce zverejnenia. Autorka na tieto skutočnosti nereagovala (z našich informácií sa odmietla vyjadriť) na základe čoho vysoká škola záznamy upravila. V prípade, ak sa v podobnej situácii autori nevyjadria alebo nevznesú námietku, hodnotenie CVTI SR platí a k posúdeniu OHO nemá prečo dôjsť.

Stále tiež nie je jasné, ako sa zvýšenie kategórie vďaka nasledujúcemu inému zverejneniu premietne do financií, ak k nemu dôjde po viac ako 6 rokoch.

Stav riešenia: Konzultácia

Spôsob rozpisu štátnej dotácie je v kompetencii Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, nie je premetom metodiky evidencie umeleckej činnosti. Zmeny v rámci rokov, kedy dochádza k štátnej dotácii nad daným vykazovacím obdobím sa zmena premietne. Ak dôjde k zmene po týchto rokoch, zmena nie je započítaná.

Hodnota takéhoto registra je samoúčelná napríklad aj v tomto prípade:

„Polia Vystavené dielo a Kurátorstvo previazaním kurátorských výkonov a vystavených umeleckých diel zvyšujú kontext každého takto previazaného záznamu, a tým aj jeho hodnotu z pohľadu evidencie umeleckej činnosti.“ **(5.15.4 Vytváranie väzieb)**

Pre umelecké školy a samotných umelcov takáto previazanosť nemá žiadnu informačnú hodnotu a nemajú ani potrebu tieto súvislosti evidovať.

Stav riešenia: Konzultácia

Spomenutá väzba nie je povinná, ak vysoká škola uzná, že to pre ňu je prospešné, môže takto záznamy previazať. Vytvorí sa tým nový kontext, ktorý môže byť pre OHO užitočný.

3 Formuláre pre evidenciu umeleckej činnosti

„Záznam založený prostredníctvom formulára **Umelecký výkon** musí byť vždy, okrem kurátorstva, naviazaný na záznam umeleckého diela (prostredníctvom poľa **Umelecké dielo**).“

- Pre školy vyplňanie ďalšieho formulára k umeleckému výkonu nemá žiaden prínos. Previazanosť na zdrojové dielo nenesie žiadnu využiteľnú hodnotu pre výtvarnú scénu. Časová dotácia, ktorú si vytvorenie zdrojového diela vyžaduje, je vzhľadom k tejto skutočnosti neúmerná:

Pri reštaurátorskom umeleckom výkone sa povinne viaže umelecké dielo s týmito položkami: - názvové údaje (typ výkonu/diela; štádium realizácie; názov; podnázov; ďalšie identifikátory),

- popis diela (technika a materiál; datovanie diela; rozmery),

- zodpovednosť (okruh Výtvarník alebo Dizajnér, vo veľa prípadoch ide o zadanie [bez autora]),

- vecné údaje (oblasť umenia /DUC/).

Stav riešenia: Konzultácia

V prípade CREUČ 1 sa pre reštaurovanie diela vyplňali tieto údaje (z metodiky pre vykazovacie obdobie 2021):

„Reštaurátorský výkon viažuci sa na reštaurovanie konkrétnej grafiky, ktorá je súčasťou publikácie, je podmienený uvedením údajov o danej publikácii obsahujúcej autorské grafiky. V takom prípade nemožno uvádzať jednotlivé grafické listy, prípadne mapy samostatne. Zoznam prevzatých grafických listov (napr.: z antikvariátu) nemôže slúžiť ako reštaurátorská dokumentácia.

V prípade reštaurovania jednej grafiky z ilustrovanej knihy sa zaeviduje celá publikácia, nie každá grafika zvlášť. To isté platí aj pre ďalšie diela, napríklad sochy z oltára a pod.

V prípade výkonu reštaurovania na kultúrnej pamiatke, každý evidovaný autorský výstup umeleckej činnosti v druhu výstupu: dielo musí mať uvedené číslo UZPF, alebo inventárne číslo. Tento údaj je súčasťou evidencie výstupu autora, ako aj: typ reštaurovaného diela (napr. závesný obraz, morový stĺp, cyklus fotografií), rok (obdobie) vzniku, technika, galéria

(kostol, kaštieľ, súkromný majetok ...), inventárne (katalógové) číslo a i.

Reštaurovanie filmového diela sa eviduje prostredníctvom evidenčného formuláru „RE reštaurovanie filmu a multimédií, autorský výstup, druh výstupu: dielo““

V prípade CREUČ 2 ide o obdobné údaje, ktoré definujú reštaurované umelecké dielo. Skutočnosť, že ide o nový záznam umeleckého diela predstavuje len otvorenie nového formulára, ak sa v CREUČ nenájde potrebný záznam. Rozsah zadaných údajov v princípe nepredstavuje údaje, ktoré by boli nad rámec základnej identifikácie reštaurovaného diela.

Nevyužiteľnosť týchto metadát v praxi a časová neúmernosť rovnako platí aj pre väzby v prípade dizajnu obálky a publikácie.

(5.15.4 Vytváranie väzieb)

- Dizajn obálky publikácie – používa sa povinne pre DUC Dizajn v prípade dizajnu obálky publikácie a typu diela dizajn vizuálnej komunikácie.

- Dizajn publikácie – používa sa povinne pre DUC Dizajn v prípade dizajnu publikácie a typu diela dizajn vizuálnej komunikácie.

Povinné vytvorenie väzby pre DUC Dizajn v CREUČ v prípade dizajnu publikácie + dizajnu obálky publikácie. Čo sa týka vytvorenia následnej väzby na záznam danej publikácie z CREPČ, navrhujeme dať ako nepovinné, resp. vôbec nevytvárať danú väzbu. Táto požiadavka sa týka aj periodickej publikácie (napr. časopis).

Takisto navrhujeme dať ako nepovinné, resp. vôbec nevytvárať väzbu so záznamom publikácie v CREPČ v súvislosti s evidenciou ilustrácií/fotografií v publikáciách (Príloha č. 2 - pravidlá evidencie pre VU, str. 2).

Stav riešenia: Akceptované

Nebude sa vyžadovať povinnosť.

5.1 Názvové údaje

„Výstupy umeleckej činnosti, ktoré nie sú pomenované, nie je možné zistiť ich názov a v dokumentácii je uvedené len v slovenskom jazyku *Bez názvu*, v anglickom jazyku *Untitled* alebo v inom jazyku podľa jazyka dokumentácie (popríklad vo viacerých jazykoch napr. pre viacjazyčné katalógy), sa považujú za nepomenované. V takomto prípade sa postupuje v súlade s katalogizačnými pravidlami AACR2-R a ISBD, podľa ktorých sa údaje v hranatých zátvorkách nepovažujú za názov, jazykom evidencie je slovenčina.“

a) Zapisovať výtvarné diela podľa katalogizačných pravidiel bibliografického popisu je nezmysel. Pre záznam výtvarných umeleckých diel existujú vlastné štandardy. Napríklad tie, ktorými sa riadi SNG. (Ale zásady, ktoré vypracoval Getty Research Institute – Cataloging Cultural Objects.) Oba prístupy sú v súlade s autorským právom.

b) Prístupovať takto k dielu autorom pomenovanom Bez názvu/bez názvu/Untitled/untitled je v rozpore s autorským právom, konkrétne s osobným právom autora. Dielo nazvané autorom Bez názvu je pomenované a treba to rešpektovať. Už samotná formulácia "namiesto názvu sa zapíše Bez názvu" implikuje, že CVTI nerešpektuje toto právo. Navyše dochádza k diskriminácii, keď v poli určenom pre názov daný v iných prípadoch autorom, teda v poli, kde sa majú rešpektovať autorské práva autora, sa v osobitných prípadoch uvádza opis v hranatých zátvorkách. Tým dávate najavo, že kým pre jedných umelcov slúži toto pole na vyjadrenie autorských práv, iným umelcom ste sa rozhodli toto právo zobrať.

Toto rozhodnutie je arbitrárne, teda len na základe Vášho úsudku, pretože Bez názvu/bez názvu/Untitled/untitled je plnohodnotný názov v zmysle autorského zákona.

c) „Do poľa **Podnázov** sa zapíše v hranatých zátvorkách vecné spresnenie výstupu umeleckej činnosti, ako je napr. téma alebo vyobrazenie.“

Naše spracovateľky nemajú odbornosť na to, aby takéto spresnenie uvádzali. Je to záležitosť formálneho opisu, ktorý vyhotovujú odborníci na výtvarné dielo.

Chápeme, že problém je v tom, že záznamy v systéme vychádzajú identicky. Ale tento problém je v nastavení formulára v systéme, a teda ten treba opraviť. Systémové riešenia pre analogické prípady už prijala napríklad SOZA bez toho, aby dochádzalo k porušovaniu autorského zákona.

Do položky názov alebo podnázov podľa analogickej praxe s inými zapísanými dielami patria údaje, ktoré určil sám autor. V tomto prípade je to údaj Bez názvu/Untitled/bez názvu/untitled. Akýkoľvek iný text vždy bude zasahovaním do autorských práv autora, pretože názov, respektíve podnázov existuje.

Ak chcete identifikovať diela, aby boli rozlíšiteľné, musí na to existovať iné pole, pretože to, čo chcete aplikovať Vy, sa v umeleckej praxi nedá považovať za názov alebo podnázov.

Navyše, informácie, ktoré sa majú uviesť do hranatých zátvoriek, v mnohých prípadoch žiadne rozlíšenie neprinesú. Ako príklad môžeme uviesť fotografickú sériu, ktorá má jeden názov. Jednotlivé fotografie sú pomenované Bez názvu. Majú rovnakú techniku, rozmery, rok vzniku, tému a rovnakého autora.

Ak ide o to, aby sme preklenuli nejaké obdobie, kým prerobíte systém tak, aby tam vzniklo relevantné pole, ktoré nebude v rozpore s autorskými právami, nevyžadovalo si od spracovateľov neodborný zásah do záznamu diela, môžeme v časti podnázov doplniť poradové čísla. To je asi jediné dočasné riešenie, ktoré si vieme predstaviť v súlade so všetkým napísaným vyššie.

d) „Cieľom predpísaného zápisu výstupov umeleckej činnosti bez názvu je zamedzenie vytváraniu duplicít, umožniť vyhľadanie takýchto záznamov a zlepšenie ich identifikácie v hodnotiacom procese a pre potreby výstupov a štatistík o umeleckej činnosti pre štátnu dotáciu.“

Toto je záležitosť nastavenia systému, ktoré je plne v kompetencii CVTI. A preto je na strane CVTI, aby prijalo systémové riešenie, ako predchádzať duplicitám. Nebudeme súhlasiť s tým, aby bolo riešením porušovanie autorského zákona.

Stav riešenia: Konzultácia

Aktuálny spôsob bol konzultovaný so SNK, každopádne navrhované riešenie bolo analyzované. V navrhovanom materiály je uvedené: „*For works for which a title must be constructed, but where the work type and purpose are unknown, construct a descriptive title using any generic information available (e.g., Abstract Composition). Do not use the word “Untitled” as a title unless the work has intentionally been called Untitled by the creator.*“

Ak bude výstup umeleckej činnosti cielene pomenovaný autorom „bez názvu“ (vrátane jazykových mutácií), bude sa zapisovať autorov názov. Ak nebude výstup umeleckej činnosti pomenovaný (meno nebolo autorom zvolené), bude sa postupovať podľa aktuálne platných pravidiel.

5.6.2 Inštitúcia (zverejnenie)

Vo vykazovaní výstupov výtvarného umenia úplne absentuje možnosť, že umelecké dielo zahrnie významná inštitúcia do svojich zbierok - akvizícia.

Stav riešenia: **Konzultácia**

V prílohe metodiky č. 2 pre DUC VU sa na strane 3 uvádza „Zverejnenie výstupu umeleckej činnosti v inštitúcii mimo podujatia v rámci stálej expozície alebo v rámci iných verejne dostupných priestorov inštitúcie sa zapíše prostredníctvom poľa Zverejnenie (inštitúcia) vo formulári Umelecké dielo“. Zahrnutie do zbierky inštitúcie bez zverejnenia sa nezapisuje.

5.8 Renomovanosť podujatí a inštitúcií

V súčasnosti je pre výtvarné umenie systém renomovanosti nastavený zle. Základom je výrazne oklieštený zoznam, ktorý vytvorilo CVTI, ktoré na to nemá odbornosť. Výsledkom bol zoznam, ktorý neproporčne priznával renomovanosť niektorým inštitúciám a porovnateľným iným nie len na základe toho, že v nich dva roky nikto nevystavoval. Pritom pred rokom 2022 existoval základný zoznam, ktorý vytvorili odborníci. Proces neustáleho kontrolovania a navrhovania renomovanosti je tiež neefektívny. Už len z technického hľadiska nemá CVTI ošetrovaný prípad, keď je dielo zapísané aj 31. 1. o 23:55. Žiaden návrh na renomovanosť sa už ale podať nestihne. Takže takto stanovený deadline vlastne diskriminuje diela, ktoré boli zaznamenané v rámci riadneho vykazovacieho termínu. Navrhujeme, aby vznikol nový základný zoznam renomovanosti pre výtvarné umenie, ktorého autormi budú nezávislí odborníci. Tento zoznam bude známy a platný pred začiatkom vykazovacieho obdobia. Návrhy doňho môžu posilať školy priebežne bez naviazanosti na výstupy. Keďže posudzovanie renomovanosti sa reálne udeje až v marci, nie je dôvod, prečo by aj návrh na renomovanosť nemohol prísť neskôr ako 31. 1., ale pred začiatkom posudzovania OHO.

„Renomovanosť podujatí a inštitúcií sa vzťahuje pre každý DUC zvlášť.“

Potom reálne vznikla taká absurdná situácia, že umelci z rôznych umeleckých druhov, hoci všetci v rámci vizuálneho umenia, pracujú na jednom diele a pre jedných je to dielo vo vyššej kategórii ako pre druhých. Toto je výrazne znevýhodňuje.

„Predmetom návrhu môžu byť iba také podujatia a inštitúcie, na ktoré je naviazaný konkrétny výstup umeleckej činnosti zaevidovaný v CREUČ vo vykazovacom období CREUČ 2026. Návrhy zaslané po ukončení vykazovacieho obdobia CREUČ 2026 nebudú akceptované.“

Túto požiadavku už dlho žiadame z metodiky vyhodíť. Nemá to žiaden funkčný zmysel. Naopak, vytvára to disproporčný zoznam renomovaných inštitúcií. Renomovanosť inštitúcie neklesá a nestúpa podľa toho, či tam práve nejaký umelec vystavuje. Navyše sa stávajú ak také prípady, že jeden rok je inštitúcia renomovaná a druhý rok nie, lebo o to nikto nepožiadala. Takýmto postupom vzniká neobjektívny obraz o hodnote výstupov, ktorá by mala byť objektívna, keďže sa na ňu viažu financie, výstupy pre kvalifikačný postup pedagógov a výkon školy.

„Návrh obsahuje úplný názov podujatia alebo inštitúcie v pôvodnom jazyku, ID entity Podujatie / Inštitúcia, ID záznamu, na ktorý je daná entita naviazaná a komplexné zdokladovanie renomovanosti (relevantné ohlasy, recenzie, kritiky, webové stránky podujatí/inštitúcií, oficiálne informácie o podujatiach/inštitúciách z tlače, internetu a pod.,

ktoré jednoznačne preukazujú splnenie všetkých podmienok renomovanosti). Návrhy bez zdokladovania renomovanosti nebudú akceptované.“

Vypracovať takýto návrh si vyžaduje čas. Je nezlučiteľné s celou agendou spracovania umeleckých výstupov toto robiť zároveň.

Tiež nevidíme dôvod, prečo by OHO nemohlo rozhodnúť o renomovanosti kedykoľvek počas procesu posudzovania.

Stav riešenia: Konzultácia

Zoznamy renomovanosti sú každoročné zdedené z predchádzajúceho roka a aktualizované o nové návrhy podané vysokými školami počas roka, ktoré odborný hodnotiteľský orgán (ďalej ako OHO) akceptovalo. V roku 2022 došlo k skráteniu zoznamov renomovanosti o tie podujatia a inštitúcie, ktoré medzičasom zanikli alebo sa viac rokov nepoužívali, čiže boli v zozname renomovanosti zbytočne a zbytočne ho predlžovali a tým zmenšovali jeho prehľadnosť a využiteľnosť. V prípade, ak je podujatie/inštitúciu potrebné zaradiť do zoznamu renomovanosti, je možné poslať požiadavku – tento postup sa týka aj tých podujatí/inštitúcií, ktoré v minulosti boli v zozname zaradené a z akéhokoľvek dôvodu boli následne vyradené. Tento postup bol prezentovaný aj na stretnutí zástupcov vysokých škôl, Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a CVTI SR 6.11.2025, pričom nebol rozporovaný. Aktuálny zoznam renomovanosti je výsledkom viacročného navrhovania nových podujatí a inštitúcií vysokými školami a schvaľovaním OHO. CVTI SR ako prevádzkovateľ CREUČ je poverené správou zoznamov renomovanosti, nie je tak jasné, na základe koho a s akým obsadením by mala vzniknúť ďalšia pracovná skupina. Členovia OHO sú nominovaní vysokými školami.

Vykazovacie obdobie v zmysle zákona č. 172/2005 Z. z. trvá do 31.1. nasledujúceho roka, z toho dôvodu považujeme za odôvodnené k tomuto dátumu predkladať aj návrhy na zaradenie do zoznamov renomovanosti. Diskriminácie je podľa Zákona č. 365/2004 Z. z. možná na základe pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Neuznanie návrhu na zaradenie do zoznamov renomovanosti na základe nestihnutia stanoveného termínu nie je považované za diskrimináciu.

V zmysle Zákona č. 365/2004 Z. z. sú zoznamy renomovanosti „zoznam podujatí a inštitúcií za každý druh umeleckej činnosti“, nie je preto možné vytvoriť zoznamy renomovanosti, kde budú univerzálne renomované podujatia/inštitúcie pre všetky DUC. Zároveň to ani nie je žiadúce, pretože Cinematic môže byť renomovaný pre DUC AU, ale nie je dôvod, aby bol renomovaný pre DUC DI. Zároveň OHO v rámci príbuzných DUC (napr. DUC DI a DUC VU) preverí možné presahy.

Návrhy musia byť viazané na aktuálny výstup, v opačnom prípade nemá zmysel zaraďovať nové podujatia/inštitúcie do zoznamov renomovanosti. Ak nie sú viazané na evidované výstupy, nie sú teda využité a tým by došlo k zbytočnému nárastu zoznamov renomovanosti. Zároveň nie je jasné, aká by bola motivácia navrhovať do zoznamov

renomovanosti také podujatia/inštitúcie, ktoré nie sú nepotrebné pre evidenciu. V zásade by išlo len o zbytočnú administratívnu záťaž.

Požadované údaje sú potrebné pre OHO, aby mohlo posúdiť možnú renomovanosť. Všetky potrebné údaje dokladujú jednotlivé kritériá renomovanosti.

Do metodiky bude pridaný postup pripomienkovania zoznamu renomovanosti v zmysle, akom bol dohodnutý na stretnutí zástupcov vysokých škôl, Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a CVTI SR začiatkom tohto roka. Rovnako bude upravený spôsob navrhovania nových renomovaných podujatí a inštitúcií prostredníctvom online formulára. Všetky vyššie spomenuté body bol vysvetlené aj na stretnutí VŠVU a CVTI SR koncom októbra.

5.9 Ocenenie

„Pre evidenciu umeleckej činnosti sa za ocenenie považujú také ocenenia, ktoré sú udeľované odbornou porotou zloženou z uznávaných odborníkov v konkrétnom DUC alebo ktoré sú udelené na základe hlasovania uznávaných odborníkov v konkrétnom DUC (ďalej ako *udelenie odbornou porotou*). Ocenenie a jej odborná porota sa považuje za medzinárodnú, ak:

- aspoň **tretinu** jej členov tvoria všeobecne uznávaní odborníci zo zahraničia, alebo
- aspoň **tretina** nominovaných účastníkov (jednotlivci alebo inštitúcie – hudobné telesá, tanečné súbory, architektonické štúdiá a pod.) je zo zahraničia.

Za medzinárodné ocenenie sa nepovažuje ocenenie sprívlaskom *medzinárodné*, ak nespĺňa podmienku **nadpolovičného** zastúpenia odborných porotcov zo zahraničia.“

Toto je v rozpore s tretinovým pomerom definovaným vyššie.

Stav riešenia: Akceptované

Bude upravené na aspoň tretinové zastúpenie odborných porotcov zo zahraničia.

5.10 Ohlasy

„...pričom by ohlas mal byť nezávislý, odzrkadľujú rezonovanie výstupu umeleckej činnosti medzi odbornou verejnosťou.“

Požiadavka nezávislosti je zo strany CVTI chápaná veľmi obmedzene. Pozvanie umelca médiami na rozhovor je rovnako vyjadrenie nezávislého ocenenia jeho práce a je to ohlas, ktorý si umelec bežne vo svojom profile uplatňuje. Pokiaľ by bol CREUČ len nástrojom výpočtu finančného ocenenia škôl, dalo by sa takéto okresanie ohlasov akceptovať. Problém je, že takéto ignorovanie relevantných ohlasov skresľuje výsledky výkonu umelca a školy. V praxi si potom umelci musia viesť vlastné zoznamy výstupov. Pretože tie generované z CREUČ sú nevýpovedné. Prípadne to vedieť k veľmi ponižujúcim praktikám, že si umelci zháňajú tretiu osobu, ktorá im napíše recenziu, pretože nič zo zaužívanej praxe na výtvarnej scéne vlastne zo strany CVTI nie je akceptované.

Konkrétne:

- „rozhovor s vykazujúcim autorom výstupu umeleckej činnosti“

Táto podmienka vyraduje všetky rozhlasové relácie, čo je v nesúlade s bežnou praxou v umeleckej sfére. Rozhovor s autorom sa bežne používa ako relevantný ohlas na umelecký výkon.

- „rozhovor s nevykazujúcim autorom zverejňujúcim výstup umeleckej činnosti vrátane kurátorstva na rovnakom podujatí alebo v rovnakej inštitúcii, ako vykazujúci autor,“
Prečo? Kurátor alebo umelec inej výstavy na Mesiaci fotografie je odborník v danom odbore, čo potvrdzuje už len to, že jeho výstavu vybrali na festival. Spochybňovať jeho nezávislosť len preto, že má výstavu na tom istom podujatí je diskriminačné, pretože boli vybratí nezávisle od seba organizátorom festivalu. Takáto podmienka spochybňuje koncept celého podujatia, ktoré robí výber.

- „recenzia zverejnená na webovej stránke podujatia, organizátora podujatia alebo zverejňujúcej inštitúcie,“

Recenzia je už zo svojej podstaty nezávislý posudok bez ohľadu na to, kde je zverejnená.

- „prezentácia autora na vlastný výstup umeleckej činnosti vo forme odbornej analýzy, odbornej relácie vo verejnoprávnej televízii alebo verejnoprávnom rozhlase, recenzia a umeleckej kritiky,“

Toto je rovnaký prípad ako rozhovor s autorom. Jednak sa takýto výstup považuje bežne za ohlas. A tiež to znevažuje hodnotu samotnej relácie, akoby si médium nedokázalo nezávisle vybrať kvalitný materiál, ktorému venuje vysielací priestor. Dostať priestor v prestížnom médiu je porovnateľné s ocenením.

To, čo považuje CVTI za ohlas, je nefunkčný model, pretože pre výtvarné umenie nie je ohlasom skoro nič relevantné. Získať ohlas, ktorý posúva záznam do vyššej kategórie, je temer nemožné.

Tiež potrebujeme medzi ohlasy zahrnúť aj súkromné médiá. Napríklad relácie o kultúre na TA3 majú dostatočnú tradíciu aj kvalitu.

Nemá žiadne opodstatnenie, prečo nemôže byť recenzia aj v časopise, ktorý nie je primárne orientovaný na danú DUC. Z podstaty recenzie vyplýva, že je odborná a nezávislá bez ohľadu na médium. V súčasnej praxi prestupovania hraníc umenia je takéto vymedzenie neopodstatnené.

Stav riešenia: Konzultácia

Ohlasy sú jedným z kritériom pre zvýšenie kategórie, pričom cieľom ohlasu je zaznamenanie rezonovania výstupu umeleckej činnosti v odbornej verejnosti. V zásade tak takýto ohlas musí byť nezávislý, čo bolo podporené aj postupmi a názormi OHO.

Rozhovor nie je považovaný za ohlas na základe vyhlášky.

Prezentácia autora na vlastný výstup nie je považovaný za ohlas na základe vyhlášky.

Relácie v súkromných televíziách a rozhlasoch nie sú považované za ohlas na základe vyhlášky.

5.13 Cyklus/súbor a kolekcia

O tom, či je niečo cyklus/súbor alebo kolekcia by nemalo rozhodovať CVTI.

Tu narážame na veľmi vágne definované kompetencie CVTI, ktoré by mali byť len na úrovni formálnej kontroly. To, či je niečo cyklus/súbor alebo kolekcia, je súčasťou autorského rozhodnutia umelca a malo by to spadať do obsahového posudzovania výstupu.

Stav riešenia: Konzultácia

Spôsob evidencie v zmysle počtu záznamov a rozdeľovania je predmetom formálnej verifikácie. V prípade, ak autori nesúhlasia s návrhom na úpravu, bude v zmysle vyššie uvedenej dohody záznam posunutý OHO na posúdenie.

5.14 Dokumentácia k výstupom umeleckej činnosti

„Na zdokladovanie zverejnenia nie je postačujúca iba objednávka alebo zmluva o zhotovení diela.“

V prípade architektonických diel si autor, ktorý riadne zrealizoval dielo pre súkromníka, alebo inú entitu, ktorá nemá potrebu dielo "zverejňovať", musí dodatočne pýtať potvrdenia. Je to samoučelný len pre potreby CVTI.

Stav riešenia: **Zamietnuté**

V zmysle vyhlášky sa evidujú len verejne dostupné výstupy umeleckej činnosti. Na základe tlaku vysokých škôl bola povolená evidencia aj takýchto architektonických realizácií pre súkromných objednávateľov. Bez zverejnenia a bez potvrdenia nie je možné dokladovať samotnú existenciu výstupu umeleckej činnosti.

5.15.2 Úprava záznamov na základe návrhov na úpravu

Je kapacitne nevládnuteľné dookola sa vracáť k jednému návrhu. Tento proces je navyše netransparentný. CVTI síce deklaruje, že „Zmeny, ktoré je z formálneho hľadiska potrebné v zázname vykonať, sú vysokej škole oznámene bezodkladne formou návrhov na úpravu alebo mailovou komunikáciou, do 30.4. daného roka pre záznamy s kategóriou EUCA E a Z, do konca nasledujúceho vykazovacieho obdobia pre ostatné záznamy.“ V praxi sa to však nedeje a aj po týchto dátumoch dostávame návrhy na úpravu záznamov, ktoré už mali byť uzavreté.

- Potrebujeme, aby bol proces posudzovania systematický: 1.) všetky **pripomienky prišli naraz**, tak ako sa to deje pri obsahovej verifikácii 2.) nestávalo sa, že **pri dvoch identických záznamoch** z rôznych škôl – jedna spracovateľka pripomienku na úpravu dostane a druhá nie.

Dokonca sledujeme v poslednom čase prax, že dostávame návrhy na úpravu podľa novšej metodiky k záznamom, ktoré vznikali podľa starších verzií. Potrebujeme, aby návrhy na úpravu k jednému záznamu prišli všetky naraz podľa jasne daných pravidiel v danom čase.

„Nie je povolené označiť návrh na úpravu za vyriešený, ak nedošlo k jeho skutočnému a úplnému vyriešeniu alebo nedošlo k inej dohode. Návrhy na úpravu za vyriešené označuje vysoká škola alebo pracovník OHUČ – CVTI SR podľa vzájomnej dohody.“

Tu by malo platiť pravidlo, že ak sa pri prvej výmene názorov nezhodneme, k ďalšej výmene medzi spracovateľom a CVTI už nebude dochádzať a problém sa posunie na OHO.

Rovnako by sa to malo vzťahovať aj k tejto vete:

„Ak však vysoká škola nesúhlasí s výsledkom formálnej verifikácie vykonanej OHUČ – CVTI SR, výstup umeleckej činnosti je dodatočne formálne verifikovaný OHO za daný DUC.“

(6 Posúdenie výstupov umeleckej činnosti a odvolací proces v zmysle Zákona 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov)

Stav riešenia: **Konzultácia**

Formálna verifikácia prebieha priebežne, preto aj priebežne prichádzajú návrhy na úpravu. Ak by mali prísť naraz, rovnako naraz by malo dôjsť k ich vyriešeniu, čo nie je kapacitne a logisticky možné ani na strane CVTI SR ani na strane vysokých škôl. Návrhy na úpravu týkajúce sa jedného záznamu sú automaticky doručované všetkým relevantným používateľom. Ak ide o podobné záznamy, každý spracovateľ dostane notifikáciu v čase verifikácie záznamu.

Práve preto, aby sa zamedzilo k opakovaniu vracaniu sa k jednému záznamu, bol navrhnutý postup, kedy sa po zamietnutí úpravy zo strany školy osloví OHO, ktorého rozhodnutie je konečné. Tento postup bol dohodnutý aj na stretnutí zástupcov vysokých škôl, Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a CVTI SR.

Spomenuté citácie z metodiky sú platné, vzájomne si neodporujú, ale v jednom kontexte platia.

Všetky vyššie spomenuté body bol vysvetlené aj na stretnutí VŠVU a CVTI SR koncom októbra.

5.15.3 Úprava verifikovaných záznamov

Potrebujeme funkčný mechanizmus sťažovania sa, ak príznak Verifikovaný OHO prideli CVTI bez toho, aby to OHO posudzovalo. Tieto prípady sa stali v minulosti a mali by sme sa ako škola proti tomu mať možnosť brániť, prípadne aj iným pochybeniam, a to tak, aby sa vyriešili v rámci verifikačného obdobia. Inak to z hľadiska financovania školy bude bezpredmetné.

Stav riešenia: Konzultácia

Táto situácia bola prerokovaná na stretnutí Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, zástupcov vysokých škôl a CVTI SR ešte v roku 2024. Od vtedy k nej nedochádza. CVTI SR je priamo riadená organizácia, prípadné sťažnosti je potrebné smerovať na Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

6 Posúdenie výstupov umeleckej činnosti a odvolací proces v zmysle Zákona 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov

Formálna a obsahová verifikácia

Formálne kompetencie CVTI sú definované veľmi vágne, takže sa v praxi stáva, že zasahujú aj do záležitostí autorského rozhodnutia autora: napríklad cyklus/súbor – kolekcia, čo je názov a podobne.

Formálna verifikácia by mala spočívať len v posúdení, či sú vyplnené povinné polia, prílohy majú správny formát. Či sú vo formulári spomínané skutočnosti riadne zdokumentované a či sú dodržané termíny. – výraz „komplexnosť a forma dokumentácie“ nie je jasné definovanie kompetencií v metodike.

Podobne: „kategória umeleckej činnosti – dosah výstupu umeleckej činnosti v kontexte zverejnenia, ohlasov alebo ocenenia v zmysle Prílohy č. 2 – Pravidla evidencie podľa DUC,“ a „kategória umeleckej činnosti – závažnosť výstupu umeleckej činnosti v kontexte formálnych kritérií podľa Prílohy č. 2 – Pravidla evidencie podľa DUC (zverejnenie výstupu umeleckej činnosti na podujatí alebo v inštitúcii zo zoznamu renomovanosti, priviazané ohlasy a ocenenia a pod.)“ – toto má byť primárne súčasťou obsahového hodnotenia v kompetencii OHO. Takže takto definované sa tieto dve kompetencie prekrývajú, čo dáva CVTI priestor, aby zasahovalo do obsahovej stránky výstupu. A to sa aj deje.

Stav riešenia: Konzultácia

V zmysle zákona prevádzkovateľ aj na základe formálnych kritérií môže navrhnúť zmenu kategórie. Nejde tak len o kontrolu vyplnenia povinných údajov. Zároveň je potrebné overovať aj správnosť vyplnených údajov, nie len ich existenciu.

Ako bolo vyššie spomenuté, ak nie je súhlas s výsledkom formálnej verifikácie, následne daný záznam posudzuje OHO, čím sa rieši možný presah medzi formálnou a obsahovou verifikáciou.

Mnoho kritérií a údajov určujúcich kategóriu je možné overiť aj len po formálnej stránke, napr. renomovanosť a počet ohlasov (relevantnosť ohlasov ďalej posudzuje OHO). CVTI SR je kompetentné ale posúdiť, či ide ohlas, keďže aj po formálnej stránke vieme rozoznať reláciu vo verejnoprávnej televízii od relácie v súkromnej televízii. V zmysle zákona je tak korektné navrhovať zmenu kategórie aj na základe takýchto formálnych znakov.

Znenie metodiky v tomto smere bolo konzultované na stretnutí zástupcov vysokých škôl, Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a CVTI SR začiatkom tohto roka. Znenie bolo všetkými stranami odsúhlasené a prijaté.

Príloha č. 2 – pravidlá evidencie pre výtvarné umenie

Predmet evidencie

Pre VU sú akceptované nasledujúce typy diela:

- žiadame doplniť: typ diela - "koláž" k položke "kresba, maľba".

Príloha č. 2 - pravidlá evidencie pre dizajn

Predmet evidencie

Pre DI sú akceptované nasledujúce typy diela:

- žiadame doplniť : typ diela - "digitálny dizajn" ako samostatný typ diela.

Stav riešenia: Akceptované

Obe hodnoty budú prekonzultované s OHO, v zásade súhlasíme s úpravou a doplnením.